

AKTUALITY

XV. ročník konferencie Doba popolnicových polí a doba halštatská v Smoleniciach

V dňoch 15. – 19. októbra 2018 sa v Smoleniciach uskutočnil 15. ročník medzinárodnej archeologickej konferencie Doba popolnicových polí a doba halštatská. Vďaka širokému chronologickému rozpätiu sa tu stretla pestrá paleta odborníkov nielen zo Slovenska, no i z Moravy, Čiech, Rakúska, Poľska, Maďarska a Ukrajiny.

Tradícia vzájomného stretávania vznikla takmer pred 30 rokmi s jednoznačným cieľom – aj naďalej udržiavať vedecké kontakty medzi odborníkmi z bývalého Československa. Aby sa tieto kontakty ešte viac upevnili, miesto konania konferencie rotuje medzi Čechami, Moravou a Slovenskom. Kým predchádzajúca konferencia sa uskutočnila v Kutnej Hore v roku 2016, organizovania tohtoročnej konferencie sa chopili Archeologický ústav Slovenskej akadémie vied (AÚ SAV) a Katedra archeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (FiF UK). Vďaka organizátorom sa podarilo na konanie konferencie získať vhodné priestory – jedinečnú kulisu tohto vedeckého stretnutia tak tvorilo bývalé pálfiovské sídlo v Smoleniciach s malebným anglickým parkom.

Obr. 1. Účastníci konferencie počas exkurzie vedenej Dr. Zuzanou Stegmann-Rajtárovou v Smoleniciach-Molpíre (foto: Dr. V. Mítáš)

Konferenciu v prvý deň jej konania otvorili slávnostnými príhovormi riaditeľ AÚ SAV doc. PhDr. Matej Ruttkay, CSc., a vedúci Katedry archeológie FiF UK prof. PhDr. Jozef Bátora, DrSc. Došlo aj na spomienky na významného slovenského archeológa – Antona Točíka, ktorý by v tomto roku oslávil svoje sté narodeniny (zhodou okolností toto jubileum kolidovalo so stým výročím vzniku ČSR). Svoje spomienky na tohto veľikána slovenskej archeológie priblížil prof. PhDr. Jozef Vladár, DrSc. Nasledovali príspevky jednotlivých účastníkov, ktoré boli rozdelené do viacerých blokov. Tie sa zamerali na depoty bronzových či keramických predmetov, analýzu sídliskovej štruktúry a jej základných foriem – tu dostalo priestor prezentovanie najnovších archeologických lokalít. Veľký záujem vyvolalo najmä predstavenie nálezu nadrozmerného bronzového vedra typu Kurd z východočeskej Kladiny, ktorého objav rezonoval v tomto roku v českých médiách. Významná časť prezentovaných príspevkov sa venovala aj pohrebnému ritu a jeho špecifickým prejavom. Pozornosť poslucháčov upúťali predovšetkým výnimočné nálezy „kniežacích“ hrobov so štvorkolesovými vozmi z lokalít Lovosice a Rovná v okrese Strakonice.

Kým prvé tri dni konferencie boli venované jednotlivým príspevkom, štvrtý deň bol zasvätený exkurzii. Prvou destináciou sa stalo hradisko Molpír, ktoré leží v bezprostrednom susedstve Smolenického zámku. Odborný výklad poskytla PhDr. Zuzana Stegmann-Rajtárová, CSc. Po asi 1,5-hodinovej prechádzke v areáli hradiska nasadli účastníci exkurzie do pripraveného autobusu, ktorý ich doviezol na hrad Červený Kameň. Počas prehliadky hradu bolo možné vidieť historické interiéry hradu ako i obrovské pivnice určené na skladovanie vína. Po krátkej obedovej prestávke viedla ďalšia cesta smerom do Brezovej pod Bradlom. Cieľom bola mohyla Milana Rastislava Štefánika. Jej históriu v krátkosti osvetlil PhDr. Ondrej Ožďáni, CSc. Monumentálne pohľady priamo na mohylu priam nabádali k tomu, aby sa prítomní účastníci exkurzie zvečnili na spoločnej fotografii s mohylou v pozadí. Životné osudy M. R.

Štefánika nám priblížili v múzeu v Štefánikových rodných Košariskách. Návšteva tohto múzea bola nečakaným zlatým klincom programu. Odborný, no vtipne podaný výklad sprievodcu na pozadí osobných predmetov dokumentujúcich život bývalého československého ministra, generála, diplomata, politika, astronóma a letca vytvoril pre všetkých zúčastnených nezabudnuteľný zážitok. Iskru celému prednesu dodávala i fyzická podobnosť sprievodcu so samotným Štefánikom (ako neskôr vysvitlo, podobnosť bola čisto náhodná). Komentovaná prehliadka sa nemohla skončiť inak než búrlivým potleskom návštevníkov. Plní dojemov sa účastníci exkurzie vydali k poslednej zastávke na svojej ceste. Tou bol Agropenzión v myjavskej Podkylave, ktorý sa nachádzal v budove bývalej školy (aj preto majiteľ penziónu privítal host'ov školským zvoncom). Po výdatnej večeri sa záverečným príhovorom rozlúčil s účastníkmi konferencie PhDr. Rudolf Kujovský, CSc. a štafetu organizovania ďalšieho ročníka konferencie prebrali kolegovia z Brna. Ako miesto ďalšej konferencie bol určený zámok v moravských Boskoviciach. Treba len dúfať, že aj tam sa preniesie výnimočná atmosféra, ktorá panovala v Smoleniciach.

Martin Neumann

Konferencia Dejiny archeológie – Archeológia v Československu v rokoch 1918 – 1948

Rok 2018 bol pre celú československú verejnosť rokom významných výročí a premietania o dôležitých celospoločenských udalostiach. Tento trend neobišiel ani archeologickú obec. Katedra archeológie Filozofickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave (FiF UK) sa preto v dňoch 3. – 6. decembra 2018 rozhodla usporiadať konferenciu zameranú na dejiny archeológie, a to predovšetkým na obdobie rokov 1918 – 1948.

Obr. 1. Pohľad do pléna počas konferencie (foto D. Drozd)

Ako sa ukázalo, téma „spomienok na minulosť“ prilákala množstvo pamätníkov, no i zástupcov mladšej generácie. Tí neváhali prísť zo všetkých končín oboch republík, aby sa podelili so svojimi spomienkami či získanými poznatkami. Zastúpení boli nielen kolegovia z univerzít (Praha, Hradec Králové, Olomouc, Opava, Banská Bystrica), no i z regionálnych múzeí (Ústí nad Labem, Most, Plzeň, Brno, Rakovník, Bratislava, Komárno, Žilina, Ružomberok, Oravský Podzámok, Rimavská Sobota, Spišská Nová Ves, Trebišov) či archeologických a pamiatkových ústavov (Praha, Brno, Most, Nitra).

Konferenciu otvoril slávnostným príhovorom prodekan FiF UK prof. Mgr. Marián Zouhar, PhD. a následne vedúci katedry archeológie prof. PhDr. Jozef Bátora, DrSc. Nasledovali jednotlivé tematické bloky. Prvý z nich sa zamerával na zhodnotenie stavu archeologického bádania v Československu v rokoch 1918 – 1948. S ohľadom na miesto konania konferencie bol dôležitý hneď prvý príspevok, ktorý približoval okolnosti vzniku archeologického seminára v Bratislave. Ďalšie príspevky z tohto bloku sa venovali v prevažnej miere prehľadu bádania v medzivojnovom období v bývalých častiach Československa – v Čechách, na Morave a na Slovensku. Na tento blok nadviazali príspevky reflektujúce archeológiu v menších regiónoch, pričom špeciálnej pozornosti sa dostalo vzťahy československej a nemeckej archeológie pred, no i počas 2. svetovej vojny. Podnetný, no i humorný bol príspevok reflektujúci peripetie výskumu v Dolných Věstoniciach. Pozornosti neunikli ani aktivity jednotlivcov či múzeí na Devíne,

v Nitre, Komárne, Ružomberku, Zvolene či Rímvavskej Sobote. Možnosti „archívnej archeológie“ pôsobivo predstavili príspevky zamerané na výskum v medzivojnovnej Prahe či konkrétne v areáli Pražského hradu. Posledný z tematických blokov bol venovaný významným osobnostiam, a to najmä Janovi Eisnerovi, Vojtechovi Budinskému-Kričkovi, Innocencovi L. Červinkovi, Karlovi Absolonovi, Mikulášovi Kubínymu, Pavlovi Čaplovičovi, Štefanovi Horváthovi či Antonovi Petrovskému-Šichmanovi. Veľkú pozornosť vzbudil príspevok o podporných aktivitách prezidenta Tomáša G. Masaryka na poli archeológie okorený humornými príbehmi. Veľké pobavenie vzbudili i osobné spomienky Dr.h.c. prof. PhDr. Václava Furmánka, DrSc. na osobnosť V. Budinského-Kričku.

Zázemie pre konferenciu poskytla seminárna knižnica Katedry archeológie FiF UK, ktorej vynovené priestory tvorili dôstojnú kulisu celého stretnutia. Tu sa konal aj spoločenský večer, na ktorom sa zúčastnila väčšina účastníkov konferencie. Na tomto mieste patrí vďaka viacerým doktorandom a študentom, ktorí nezištne pomáhali pri prípravách spoločenského večera, no i celej konferencie. Vhod prišlo i paralelné organizovanie „Vianoc na fakulte“ v átriu, kam sa po vyčerpaní dňa presunula časť spoločnosti.

Štvordňová konferencia bola zakončená exkurziou do Múzea mesta Bratislavy. Pozornosť pútala najmä archeologická expozícia, no i výstava k 150. výročiu založenia múzea. Samotná exkurzia, no i spoločenský večer vytvorili vhodný priestor na nadväzovanie nových kontaktov a spolupráce naprieč generáciami. Aj vďaka tomu by sa mal druhý ročník konferencie o dejinách archeológie konať na pôde Moravského zemského múzea v Brne v pavilóne Anthropos.

Martin Neumann

Knižný fond významnej bádateľky PhDr. Kláry Markovej, CSc. súčasťou knižnice Katedry archeológie

V priebehu septembra 2018 sme do čiastkovej knižnice Katedry archeológie FiF UK v Bratislave získali kúpou knižný fond PhDr. Kláry Markovej, CSc. (1952 – 2014), ktorá patrila k významným slovenským bádateľkám a špecialistkám na bronzovú dobu. Podarilo sa to aj vďaka pomoci blízkych priateľov a kolegov bádateľky. Všetky publikácie sú uložené spolu v samostatnej miestnosti knižnice Katedry archeológie na prízemí Filozofickej fakulty a nesú označenie *Knižnica Kláry Markovej*. Aj tým sme s úctou splnili prosbu pána RNDr. Eduarda Marka, CSc., brata a jediného dediča bádateľky, vďaka ktorému sme knižný fond získali.

Monografie, v počte 188 titulov z európskej i blízkovýchodnej produkcie, sú zamerané predovšetkým na dobu bronzovú. Značná časť je

Obr. 2. Neformálna diskusia po prednáškach (foto M. Neumann)

Zdroj AÚ SAV

venovaná pravekému jantáru, na ktorý sa Dr. K. Marková špecializovala. Periodiká tvorí 295 titulov, zborníky 55 titulov a 4 tituly patria knihám abstraktov. Podstatnú časť fondu tvorí vyše 2000 kusov separátov.

Tieto knihy majú slúžiť nielen interným potrebám katedry, ale sú sprístupnené aj pre externé výpožičky čitateľom Ústrednej knižnice FiF UK.

Veľmi si ceníme, že *Knižnica Kláry Markovej* je súčasťou nášho Archeologického seminára.

Andrea Bondorová